

چرا ورود فارسی به مدارس هند مهم است؟ تجربیات یک جوان مسلمان هندی از شگفتی‌های
زبان فارسی

زکی جوان مسلمان هندی درباره گذشته زبان فارسی در این کشور و علاقه مردم هند به آموختن فارسی می‌گوید: ما هندی‌ها و به خصوص هندی‌های مسلمان به شدت به زبان فارسی چسبیده هستیم، ارتباط هندی‌های مسلمان با زبان فارسی ارتباط عمیقی است.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، ایران و شبه قاره هند از دیرباز روابط فرهنگی و بازرگانی گسترده‌ای داشته‌اند. پیشینه این روابط به دوران مهاجرت آریایی‌ها برمی‌گردد؛ زمانی که این دو ملت، شاخه هند و ایرانی را تشکیل می‌دادند و زبان، مذهب و نژادی یگانه داشتند. با گذشت زمان، این دو ملت در دو اقلیم جداگانه ساکن شدند و منش‌ها و خلق و خوی آنان نیز دگرگون شد. با این حال، مبانی مشترک زبانی و نژادی و فرهنگی آنان هرگز از هم نگسیخت. اسطوره‌ها و انگاشته‌های مشترک ایرانیان و هندوان از همان زمان شکل گرفت. با تشکیل حکومت‌های هخامنشی و اشکانی و ساسانی، پیوندهای زبانی و فرهنگی میان این دو قوم ادامه یافت که تاریخ‌نویسان شواهد فراوانی از آن به دست داده‌اند.

این پیوند، پس از اسلام به ویژه از زمان غزنویان، با تسخیر هند توسط محمود غزنوی (۳۲۹ ق) رو به پیشرفت و فزونی نهاد. از این زمان، زبان فارسی به یکی از زبان‌های مهم شبه قاره تبدیل شد. مهاجرت ایرانیان به هند از قرن هشتم شتاب بیشتری به خود گرفت و نفوذ فرهنگ و زبان فارسی به هند در دوره تیموریان به اوج خود رسید. با روی کار آمدن صفویان در ایران، سیل مهاجرت شاعران و روشن‌فکران ایرانی به شبه قاره آغاز شد؛ چنان که جایگاه و پایگاه فرهنگ و زبان فارسی در این سرزمین از اصفهان، پایتخت صفویان، رونق بیشتری یافت. حاکمان این منطقه، صحبت به زبان فارسی را فخر می‌دانستند، به این زبان شعر می‌سرودند و با تکریم شاعران و نویسندگان و گویندگان فارسی بر رونق این زبان می‌افزودند. به همین جهت برخی شاعران و عارفان ادیب ایران به دلایل گوناگون سیاسی، معیشتی و ... این مکان را پناهگاه خود یافته و دوره‌های را در شبه قاره هند به سر برده‌اند.

زبان فارسی ۸۰۰ سال بر تارک اندیشه، روابط، سیاست، اقتصاد و فرهنگ مردم هند حاکمیت داشت. به گونه‌ای که کلیه آثار مهم فرهنگی، مذهبی، سیاسی، ادبی، مکاتبات، اسناد شخصی و دولتی و احکام قضایی هند به زبان فارسی نوشته می‌شد و مدت‌های مدیدی، این سرزمین مهد پرورش شعر و ادب فارسی بود. آثار گرانبها و نسخ خطی بسیار ارزنده موجود در هند، حکایت از این واقعیت دارد.

امروز اما زبان فارسی از درخشش گذشته در این سرزمین برخوردار نیست، اما علاقه به این زبان که ریشه در فرهنگ و تاریخ مردمان هند همچنان در قلب‌هایشان زنده است، بسیاری از نسل جوان هند، با فارسی به واسطه نیاکانشان آشنا

هستند، این آشنایی فارسی پلی است که آنان را به کنجکاوای درباره ایران سوق می‌دهد. از این رو اطلاعات خوبی بین مردم هند خصوصاً جوانان مسلمانان دربار ایران، انقلاب اسلانی و... وجود دارد، هر چند متأسفانه به دلیل کاستی‌های ترجمه معکوس در ایران، آشنایی هندی‌ها با ادبیات معاصر بسیار کم‌رنگ است. اخیراً دولت هند فرصتی را برای احیای زبان فارسی در هند ایجاد کرده است، فرصتی که با آموزش فارسی در مدارس آغاز می‌شود و اگر ایران و علاقه‌مندان به زبان فارسی این فرصت را دریابند، می‌توان در آینده‌ای نه چندان دور رونق دوباره فارسی در این سرزمین را شاهد بود.

هفته گذشته نمایشگاه کتاب دهلی در هند برگزار شد، غرفه ایران در این نمایشگاه شاهد حضور علاقه‌مندان به زبان فارسی در هند بود، زکی یکی از جوانانی است که به دنبال خرید کتاب‌های چند زبانه ادبیات کلاسیک آمده بود.

او به دنبال کتابی از شاهنامه و سعدی بود که یک صفحه به زبان فارسی باشد و صفحه مقابل به زبان اردو یا انگلیسی.

وی درباره دلیل علاقه‌اش به زبان فارسی گفت: ما هندی‌ها و به خصوص هندی‌های مسلمان به شدت به زبان فارسی چسبیده هستیم، ارتباط هندی‌های مسلمان با زبان فارسی ارتباط عمیقی است، مغول‌ها، ترک‌ها و غزنوی‌ها با ورود به هند زبان فارسی را نیز همراه خود آوردند، شیرینی زبان فارسی مثل شیرینی عسل است، طبع زبان فارسی ذات شیرینی است و ذهن را به نوعی جلا می‌دهد.

زکی تصریح کرد: زبان فارسی بسیاری از مسائل را ساده می‌کند و می‌توان با این زبان دیگران را قانع کرد، در زمان پدربزرگ‌های ما تقریباً حدود 75 درصد مردم هند فارسی را می‌دانستند، به ویژه در جامعه مسلمانان هند. در همان زمان کسانی هم که فارسی نمی‌دانستند، برای استفاده‌های ادبی تلاش می‌کردند فارسی را استفاده کنند، مثلاً اگر می‌خواستند برای کسی که دوستش دارند، نامه بنویسند، از زبان فارسی استفاده می‌کردند. رفته رفته در زمان ما این مسائل کم‌رنگ شد.

وی با اشاره به دلایل کم‌رنگ شدن زبان فارسی در میان مردم هند گفت: انگلستان زبان فارسی را در هند تضعیف کرد، در دوره ما نیز چون سیستم آموزشی مدرن شد، مدرسه‌هایی که در هند، زبان فارسی را آموزش می‌دادند از بین رفت. در نتیجه آموزش فارسی از مدارس رخت بر بست، مسئله دیگر این بود که وقتی گنجینه بزرگ اسلامی را در آموزش از ما گرفتند، فارسی هم در کنارش حذف شد، اساساً آموزش اسلام در هند همراه با آموزش فارسی بوده است.

زکی ادامه داد: تا 120 سال پیش در هند هر کس که سواد خواندن و نوشتن داشت، می‌توانست، فارسی را بفهمد، چه مسلمان، چه هندو و چه سایر ادیان. تمام اسناد و مدارک به زبان فارسی بود. تمامی کتب مرجع به زبان فارسی بود.

رفته رفته این متون به انگلیسی تغییر یافت.

این هندی علاقه‌مند به فارسی گفت: در شرایط فعلی برخی‌ها در تلاش هستند، این میراث از دست رفته زبان فارسی را برگردانند و همه گنجینه‌هایی که در این زمینه داشتیم، را برگردانند. تلاش می‌کنند، اولاً زبان اردو را تقویت کنند، چون با تقویت اردو ما به زبان فارسی هدایت می‌شویم.

وی درباره اطلاع از ادبیات معاصر ایران در بین هندی‌ها نیز گفت: ما هندی‌ها معمولاً از ادبیات معاصر ایران چیزی نمی‌دانیم، سعدی، حافظ و فردوسی را می‌شناسیم، نیاکان ما می‌شناختند و به ما منتقل کردند که کتاب‌های خوب فارسی این‌ها است. اما اگر کتاب‌هایی به صورت دو زبانه از ادبیات معاصر منتشر شده و به هند بیایند، قطعاً استقبال زیادی از آن‌ها خواهد شد.

انتهای پیام/

انتهای پیام/